

УДК 37.015.31+379.845

**ВИВЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ ЯК СКЛАДОВОЇ
ЧАСТИНИ РОЗДІЛУ "ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ" УЧНЯМИ 11 КЛАСУ**

Батрак Ірина

Науковий керівник: канд. тех. наук, доцент Ткачук А.І.

Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені

Володимира Винниченка, м. Кропивницький, Україна

В статті розглянуто вивчення учнями 11 класу сільського зеленого туризму як складової частини розділу «Основи організації туристичної діяльності» в умовах профільного навчання «Технологій» за спеціалізацією «Туристична справа». Визначено та розкрито роль сільського зеленого туризму, показано соціально-економічні напрями розвитку села. Зазначено фактори, які сприяють та гальмують розвиток сільського зеленого туризму. Розвиток сільського зеленого туризму здійснює позитивний вплив на відродження сільської місцевості та народних звичаїв і традицій.

***Ключові слова:** технології, туристична справа, сільський зелений туризм, сільська місцевість, сільське населення, інфраструктура.*

**Study of agricultural green tourism as a component of the section "Basis of the
organization of tourism activity" 11 classes**

I. Batrak

Scientific supervisor: Candidate of Technical Sciences, Associate Professor

Tkachuk A.I.

Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University,

Kropyvnytsky, Ukraine

The article study of 11 class of rural green tourism is considered students as component part of division of "Basis of organization of tourist activity" within the framework of profile studies of "Technologies" after specialization "Tourist business". Certainly and the role of rural green tourism is exposed, socio-economic directions of development of village are shown. Factors that promote and brake development of rural green tourism are marked. Development of rural green tourism carries out positive influence on the revival of rural locality and folk customs and traditions.

***Keywords:** technologies, tourist business, rural green tourism, rural locality, rural population, infrastructure.*

Постановка проблеми. Аналіз навчальної програми закладів загальної середньої освіти «Технології. Профільний рівень. 10-11 класи.» Спеціалізація «Туристична справа» показує, що вивчення учнями 11 класу сільського зеленого туризму призначено для формування ключових і предметної проектно-технологічної компетентностей старшокласників; подальшого свідомого вибору професії агента з організації туризму; дослідження географічних, національних традицій українського народу та збереження культурно-історичної спадщини. Тому головною метою спеціалізації «Туристична справа» є формування проектно-технологічної компетентності старшокласників, що спрямована на реалізацію та оволодіння прийомами надання туристичних послуг, дотримання правил безпеки туристичних подорожей, їхнього творчого потенціалу, готовність і здатність ефективного пошуку і застосування потрібних знань, умінь, способів діяльності під час організації туристичної діяльності, свідомого професійного самовизначення, самовираження. Зміст навчальної програми забезпечує засвоєння старшокласниками базових знань, умінь, компетенцій сфери туризму, послідовне й поетапне оволодіння особливостями організації туристичної діяльності на основі структури проектно-технологічної діяльності [2].

Першим розділом навчальної програми спеціалізації «Туристична справа» 11 клас є «Основи організації туристичної діяльності». До цього розділу входить три теми, але особливу увагу потрібно звернути на тему «Сільський зелений туризм». При вивченні цієї теми потрібно розкрити такі питання: основні поняття та концепції сільського зеленого туризму, форми організації і особливості відпочинку в селі, особливості планування сільського зеленого туризму.

Ця тема на сьогодні є актуальною, оскільки сільський зелений туризм сприяє підвищенню рівня економіки країни, а також відіграє важливу роль в підвищенні рівня життя сільської місцевості

Аналіз досліджень і публікацій. Сільський зелений туризм як напрям туристичної діяльності досліджували Л. Агафонова, В. Биркович, П.

Горішевський, А. Зінченко, М. Рутинський [1; 3; 5]. Їхні праці присвячені проблемам становлення сільського зеленого туризму в світі, та перспективам розвитку в Україні. У вітчизняних і зарубіжних дослідників виникає значний інтерес до перспектив розвитку сільського зеленого туризму. Тому шляхи розвитку сільського зеленого туризму висвітлено у працях таких учених: А. Амоша, І. Балабанов, В. Брус, В. Гловацька, Ю. Губеня, В. Данильчук, Н. Кудла, Н. Липчук, Л. Мармуль, С. Пономарьов, В. Цибух, Г. Черевко [1; 3; 5]. Незважаючи на ґрунтовне висвітлення проблем, пов'язаних з особливостями становлення, функціонування та розвитку сільського зеленого туризму, однозначного тлумачення сутності й змісту цього поняття на сьогодні не існує.

Мета статті: визначити та розкрити особливості вивчення учнями 11 класу сільського зеленого туризму та його ролі в розвитку сільської місцевості, показати напрями соціально-економічного розвитку села.

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування в учнів старшої школи уявлень про сільський зелений туризм, форми організації і особливості відпочинку в селі, відбувається під час комбінованих уроків на тему «Сільський зелений туризм», метою яких є узагальнення й розширення знань учнів про основні поняття та концепції сільського зеленого туризму, форми організації і особливості відпочинку в селі, особливості планування туризму.

При вивченні даного матеріалу слід наголосити, що за результатами фахівців Всесвітньої туристичної організації (ЮНВТО), сільський зелений туризм являється одним з секторів туристичної індустрії, що динамічно зростає. Ідея охорони навколишнього середовища, що стали популярними серед західної цивілізації, охопили індустрію туризму. Тому серед туристів виникає попит на так звані – зелені подорожі [3].

Сільський туризм – це форма проведення вільного часу у вигляді стаціонарного відпочинку, тоді як базовою метою екотуризму виступає активне відкриття дикої природи, традицій і культури, їх глибоке пізнання й сприйняття [4].

Цей вид туризму набирає швидких оборотів в Україні і стає все більше

поширеним. Українське село стає приманливим місцем для туристів, які хочуть з'єднатися з природою, спробувати національні страви, ознайомитися з місцевими традиціями та звичаями, природними пам'ятками.

По всій території України будь-яке село багате на історико-архітектурні пам'ятки, природні ландшафти, лікувально-рекреаційні ресурси, звичаї і традиції, а особливо багате трудолюбивими і гостинними людьми. Однак виникає дуже гостра проблема, яка пов'язана з надлишком робочої сили в сільській місцевості і відсутністю робочих місць. Сільський зелений туризм може сприяти вирівнюванню відношення робочої сили до робочих місць [4].

Сільський відпочинок в Україні має досягнути національного значення за рахунок збереження етнографічної самобутності. По-перше, він дає мотив для регенерації й розвитку традиційної культури: народної архітектури, мистецтва, промислів – всього, що об'єднує місцевий колорит, і що, разом із природничо-рекреаційними чинниками, є не менш привабливим для відпочиваючих. По-друге, через сільський відпочинок жителі урбанізованих територій з доступною культурою мають можливість пізнати справжні українські традиції. По-третє, етнокультура села репрезентує Україну світові й приваблює іноземних туристів.

Сільське населення України гідне отримувати реальний прибуток у сфері сільського туризму від таких видів діяльності [3]:

- облаштування туристичних маршрутів;
- облаштування й експлуатація стоянок для туристів;
- робота гідом чи екскурсоводом;
- транспортне обслуговування туристів;
- егерська діяльність;
- прокат туристичного спорядження;
- послуги приймання туристів;
- кулінарні послуги;
- народні промисли;
- виробництво та реалізація екологічно чистих продуктів харчування

туристам;

- реалізація туристам ягід та грибів.

Сільський туризм розкриває можливості як для покращення наповнюваності бюджетів місцевих органів самоврядування, так і для зближення міських і сільських мешканців. Він поширює сферу зайнятості сільського населення, позитивно позначається на економіці та екології районів України, сприяє регенерації, збереженню та розвитку народних звичаїв, промислів, пам'яток історико-культурної спадщини. Будь-яке українське село можна трансформувати в туристичний рай, що сміливо конкуруватиме із західноукраїнськими туристичними та європейськими центрами. Позитивний вплив сільського зеленого туризму на вирішення соціально-економічних проблем села полягає в розширенні сфери зайнятості населення, особливо жінок, і дає селянам додатковий заробіток [1].

Становлення сільського туризму в Україні відбувається під дією різних факторів, що сприяють і гальмують розвиток. До позитивних відносять: сільську місцевість з унікальними природними, історико-етнографічними та рекреаційними ресурсами. Значною перешкодою для поінформованості вітчизняних та іноземних споживачів послуг сільського туризму є низький рівень рекламного забезпечення. До негативних факторів належить: нерозвинена сільська інфраструктура та комунікації, що нівелюється низькими цінами за відпочинок [5].

Сільський зелений туризм корисний як для людей, так і для держави. Його розвиток сприяє збереженню селянства як носія української ідентичності, культури і духовності, це додаткові можливості для популяризації української культури.

Висновки. Таким чином, вивчення сільського зеленого туризму учнями 11 класу в рамках профільного навчання «Технологій» за спеціалізацією «Туристична справа» показує, що дана складова туристичної діяльності підвищує рівень зайнятості сільського населення та рівень економічного розвитку, сприяє відродженню, збереженню та розвитку звичаїв та традицій, а

також пам'яток історико-культурної спадщини; стимулює розвиток соціальної інфраструктури, а саме: благоустрою сільських садиб, вулиць, сіл, доріг та підвищує культурно-освітній рівень сільського населення. **Перспективами подальших пошуків у напрямі дослідження** є розробки практичних робіт для учнів 11 класу в напрямку менеджменту і маркетингу в туризмі.

Список літератури

1. Бойко Є.О. Роль зеленого туризму в розвитку сільських територій. Економіка. Управління. Інновації. / Є.О. Бойко, О.С. Бойко. – Житомир: Економічні науки, 2014. – 223 с.
2. Навчальна програма закладів загальної середньої освіти «Технології 10-11 класи. Профільний рівень. Спеціалізація «Туристична справа». – МОН України, 2017. – 28 с.
3. Рутинський М.Й. Сільський туризм: Навчальний посібник / М.Й. Рутинський, Ю.В. Зінько. – Київ: Знання, 2015. – 251 с.
4. Сайт «Все о туризме». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tourlib.net/>.
5. Самолюк Н.М. Сільський туризм як перспективний напрям самозайнятості сільського населення. Соціально-трудова відносина: теорія та практика. / Н.М. Самолюк. – Рівне: НУВГП, 2012. – 200 с.